

**POPADAĆ** (17) *vb impf i pf*

*impf* (11) [w znac. **I.**], *pf* (6) [w znac. **II.**].

o jasne; -pã- (11), -pa- (6); -pã- *BierEz* (2), *GliczKsiąż*, *BielKron* (2), *SienLek* (2), *BudBib*, *Oczko*, *WujNT*; -pa- *OpecŻyw*, *MurzNT*, *Mącz*; -pã- : -pa- (1:3).

*praes i fut* 1 sg popadām (1). ◇ 3 sg popadā (4). ◇ 2 pl popadacie (1). ◇ 3 pl popadają (4). ◇ *praet* 3 sg m popadāl (1). ◇ 2 pl m pers popadaliście (1). ◇ 3 pl m pers popadali (4). *subst* popadały (1). ◇ [*imp* 3 pl niechże popadają.]

*Sł stp brak*, *Cn notuje*, *Linde także XVII w.*

**I. impf** (11) :

1. *Stawać się czymś udziałem*; *arripere* *Vulg*, *PolAnt*, *Cn*; *corripere* *Mącz*, *Cn*; *apprehendere* *Vulg*; *aggredi*, *inire*, *invadere*, *percipere* *Cn* [kogo, co] (5) :

a. *O opętaniu* (1) : Abowiem rofkazował duchowi nieczytę<sup>mu</sup> wyniść od człowieka/ Bo go przes wielé czałow popadał *MurzNT* *Luc* 8/29; [*MurzNT* *Luc* 9/39 (*Linde*); á oto duch popada mi go [ojciec o synu opanowanym przez złego ducha]/ y gwałtem krzyczy *Leop* *Luc* 9/39 (*Linde*), *Luc* 8/29 (*Linde*)].

b. *O chorobach i dolegliwościach* (4) : Itárzy Kronikarze piłżą/ iż thám Czechy [= *Czechów*] w Gnieźnie wielkie niemocy popadały *BielKron* 346v; á gdy ią [ciężarną] kicháčzká popada/ ma nozdrze zácifkác *SienLek* 113v, 141; Przeto tákowego pičia/ vżywać fye godži/ [...] kiedy kifzki/ koliká/ álbo nérki/ kámién/ rzezánié/ vryny záuściágnienié/ popada *Oczko* 22v.

*W charakterystycznych połączeniach*: gorączka popada, kamień, kichaczka, kolika, wielka niemoc, rzezanie, uryny záuściágnienie.

2. *Doznawać, doświadczać czegoś złego, ściągąć na siebie coś złego*; *accipere*, *capere*, *contrahere*, *evenire*, *pati* *Cn* [co] (5) : Nye rozumyem tu przenáfládowányá á vciłkow/ ktore popadáyą vbodzy kápłani dla imyenyá páná á zbáwicyelá náflęgo. *GliczKsiąż* O7v.

*Zwroty*: »szkodę popadać« = *accipere detrimentum a. plagam a. iacturam, capere detrimentum a. incommodum, contrahere cladem a. noxam, evenire damnum a. incommodum, iacturam pati* *Cn* (4): Kto nieopátrznie czyni/ fzkodę popada. *BierEz* Kv, K; Vciháły czałem [góry ogniste] przez fto lath y dálej/ á kiedy fie iuz ludzie vprzełpieczyli nalepiey/ zápalily fie/ ftey przyczyny fzkody popadáli ktorzy blifko tych gor miefzkalí. *BielKron* 276v; *WujNT* 629; [*ŚmigłLichwa* 28].

»śmierć popadać« (1): ktorzy [*heretycy*] żadnego pożytku z dobrego y świętego piłmá Bożego nie odnofzą: ále owłzem wielką fzkodę y śmierć popadáią. *WujNT* 629.

3. *Chwytać* (1) : *Corripio*, Popadam/ prętko pochwytam *Mącz* 346b.

**II. pf** *Upaść* (o wielu); *cadere* *Vulg*, *PolAnt*; *caedere*, *concidere* *Vulg* (6) :

*Zwroty*: »popadać za martwe [= jak martwi]« (1): Ítroże wflýty co iego [*Jezu Krysta*] grobu ítrzegli/ ij od wielkie íałności złękwlý fie/ na ziemię popadali za mártwé. *OpecŻyw* 163v.

»na ziemię popadać« (1): *OpecŻyw* 163v cf »popadać za martwe«.

*Przen* (1) : Támże popadáli broiaci [/] niepráwość/ poobaláli fię/ á nie mogli ftać. *BudBib* *Ps* 35/12[13].

a. *Polec*, *zginąć* (4) : A thák wyfłedłý *Amorrheus*/ [...] podkawłý fie fwałmi/ (poráżył was) y gonił íáko zwykli píczóły gonić: y popadáliście od (gory) *Seir*/ aż do *Hormá*. *Leop* *Deut* 1/44.

*Zwroty:* »od miecza popadać« [szyk zmienny] (1): á miáftá twoie będą zburzon[e]/ y wśfyłthcy twoi ná polu od mieczá popadáią [et omnes tui in campo gladio cadent]. *Leop 4.Esdr 15/57, [1.Mach 7/38 (Linde)]*.

»popadać od ran« (1): fynowie Ammon y Moáb/ [...] obroćili fie zász łámi ná fie/ y popáali łámi od zobopolnych ran [mutuis concidere vulneribus]. *Leop 2.Par 20/23*.

»w zabijaniu popadać« (1): Policzę was mieczem/ y wśfyłcy w zábiyániu popádaćie [et omnes in caede corruetis] *Leop Is 65/12*.

*Synonimy:* **I.2.** doświadczać, doznawać; **II.a.** lec, poginać, polec, zginać.

*Formacje współrdzenne cf 2.PAŚĆ.*

MN